

Verslag aan de Vlaamse Regering tot regeling van de Vlaamse deelname aan en/of subsidiëring van internationale onderzoeksinfrastructuren

1. Inleiding

Het decreet van 30 april 2009 betreffende de organisatie en financiering van het wetenschaps- en innovatiebeleid legt in artikel 18, §3 de basis voor dit besluit. In artikel 18, §1, 7° wordt de financiering van zware onderzoeksinfrastructuur vermeld als zijnde een opdracht van het FWO.

Onderzoeksinfrastructuur omvat alle faciliteiten en bronnen die het verrichten van grensverleggend, strategisch basisonderzoek en innovatie bevorderen, daaronder ondermeer begrepen wetenschappelijke infrastructuur, collecties, natuurlijke habitats, corpora en databanken, met inbegrip van de digitale ontsluiting ervan. Ze kunnen single-sited (gesitueerd op één locatie), gedistribueerd (een netwerk of gedistribueerde bronnen), of virtueel (een elektronisch dienst) zijn. Deze definitie is gebaseerd op de definitie die door het ESFRI-Forum (European Strategy Forum for Research Infrastructures zie ook verder in dit verslag) wordt gehanteerd.

Voorliggend besluit van de Vlaamse Regering geeft nadere uitwerking aan de deelname van Vlaamse onderzoekers aan internationale onderzoeksinfrastructuren.

Dit betekent dat dit besluit voorziet in een werkwijze d.m.v. oproepen voor enerzijds selectie tot deelname van Vlaamse onderzoekers aan Europese en pan-europese onderzoeksinfrastructuren en anderzijds voor financiering van eenmalige en structurele kosten.

Niet elke beslissing tot deelname aan grote infrastructuren kan binnen de krijtlijnen van een systeem van oproepen voor deelname geregeld worden. Dat kan zijn omwille van de dimensie van het project of het specifieke karakter van het project. Het besluit voorziet voor deze gevallen in een werkwijze voor de toekenning door de Vlaamse regering van middelen die op een niet-structurele manier binnen de begroting beschikbaar komen voor investeringen in deelname aan internationale onderzoeks- en innovatie-infrastructuren.

De verwijzingen in het besluit naar mannelijke vormen zijn seksenneutraal en dit voor de leesbaarheid van de tekst

2. Situering

Het huidig Vlaams instrumentarium voor financiering van en/of deelname aan internationale onderzoeksinfrastructuren bestond tot dusver uit drie soorten instrumenten. Deze drie instrumenten zijn:

- a) Onderzoeksinfrastructuren gekoppeld aan internationale samenwerkingsverbanden waaronder ESFRI

- b) Deelname aan Big Science projecten
- c) Overige deelname aan internationale infrastructuur

Typisch voor elk van hen is dat geen onderzoek wordt gefinancierd. Ze zijn alle drie ondersteunend aan (een middel voor) het wetenschappelijk onderzoek.

Voor deze drie instrumenten bestond tot dusver geen geïntegreerd reglementair besluit. Bovendien is er sprake van, hetzij beperkte, overlap tussen het huidige Big Science programma en de financiering voor deelname aan ESFRI.

Dit besluit groepeert, stroomlijnt, actualiseert en legt een structurele basis voor drie instrumenten die tot dusver werden gehanteerd ter ondersteuning van Vlaamse deelname aan en investeringen in internationale onderzoeksinfrastructuur.

De drie typen infrastructuur worden hieronder in het kort besproken.

a) Onderzoeksinfrastructuur gekoppeld aan internationale samenwerkingsverbanden waaronder ESFRI

ESFRI staat voor European Strategy Forum for Research Infrastructures. Het Forum werd opgericht door de Europese Commissie in 2002 en is in de feiten een samenwerkingsverband tussen landen m.b.t. het inzetten en het toegankelijk maken van onderzoeksinfrastructuur in alle onderzoeksdisciplines.

Het ESFRI-forum bepaalt de Europese agenda inzake onderzoeksinfrastructuur. Via een Call-systeem kunnen onderzoeksinfrastructuur zich aanmelden. Evaluatie en selectie gebeurt door experts (zogenaamde 'Peers') op basis van 2 assen: excellentie en maturiteit. Vlaamse onderzoekers kunnen deelnemen aan de consortia die een aanvraag indienen of kunnen later toetreden. Daarnaast monitort en evalueert het ESFRI forum de werking van de infrastructuur.

Indien de evaluatie door het ESFRI-Forum positief is, worden de nieuwe onderzoeksinfrastructuur (kortweg ESFRI of ESFRI-project genoemd) op de Europese roadmap geplaatst. Infrastructuur die minder goed presteren worden aangespoord om zich te verbeteren of worden zelfs van de roadmap gehaald. Om de twee jaar wordt een dergelijke roadmap gepubliceerd (www.esfri.eu/roadmap-2016).

De oprichting van een ESFRI-infrastructuur.

Voor de ESFRI's die nieuw op de roadmap staan, wordt de voorbereidende fase ('preparatory phase', waarvoor de Europese Commissie meestal een beperkte financiering beschikbaar stelt) opgestart. Dat wil zeggen dat het voorstel verder uitgewerkt wordt: opstellen van een investerings- en exploitatieplan en van de statuten voor een rechtspersoon. Voor de legale structuur heeft de EU een verordening goedgekeurd rond de oprichting van rechtspersonen: ERIC (European Research Infrastructure Consortium). Bijna alle ESFRI-infrastructuur hebben voor dit model geopteerd. Van zodra de ERIC (bijna) in voege is, wordt de infrastructuur een "landmark" genoemd. Op dat moment wordt de ESFRI operationeel en kan hij op basis van zijn geleverde resultaten geëvalueerd worden.

Een ESFRI-infrastructuur wordt typisch opgericht om gedurende een periode van 20 jaar te worden gebruikt, met een procedure voor herziening van de regels en voor het uitvoeren van updates.

Het zijn de overheden van de deelnemende landen die beslissen om toe te treden tot het consortium (rechtspersoon) dat instaat voor de bouw en de exploitatie van een specifieke ESFRI-infrastructuur. Deze landen engageren zich om hiervoor de noodzakelijke budgettaire middelen beschikbaar te stellen. Het toetreden tot een ESFRI houdt een meerjarenengagement in, typisch gaat het om een periode van 20 jaar met tussentijdse evaluaties om de 5 jaar (4x5). De financiële bijdrage van de EU aan de realisatie van een ESFRI infrastructuur is beperkt (vb. via structuurfondsen of Horizon 2020 calls).

Voor de bouw en de exploitatie staan onderzoeksgroepen van universiteiten en wetenschappelijke instellingen uit de landen van het consortium in.

Om Vlaamse onderzoekers toegang te geven tot een aantal van deze infrastructuren, dient het beleid hierop afgestemd te worden.

Het departement EWI heeft een vertegenwoordiger in het ESFRI-Forum en levert aldus een bijdrage tot het beleid dat het ESFRI-forum uittekent. De evaluatie, selectie en financiering van de deelnemende Vlaamse groepen gebeurde tot eind 2015 door de vroegere Herculesstichting waarvan de rechtsopvolger nu het FWO is. Het federaal wetenschapsbeleid betaalt tot dusver het lidgeld voor de Belgische toetreding. Het departement EWI volgt de governance van de individuele infrastructuren op.

De evaluatie en selectie van Vlaamse deelname aan ESFRI gebeurde in het verleden op basis van peer review (internationale peers) per project. Een internationaal samengestelde wetenschappelijke commissie bepaalde vervolgens de score en de ranking.

In 2009 werd door de Herculesstichting de aanmaak van een prioriteitenlijst van ESFRI's opgestart. De Herculesstichting lanceerde een call en vier projecten werden geselecteerd (ICOS, SHARE, ESS, LIFEWATCH). Deze projecten worden tot dusver structureel gefinancierd met jaarlijkse contracten en jaarlijks te negotiëren budgetten (BISNOTA VR 2011 2312 DOC 1398/1Bis).

In 2012 heeft de Herculesstichting voor de 2de maal een call gelanceerd. INSTRUCT, EMBRC, AnaEE, DARIAH, ELIXIR en EUROBIOIMAGING werden geselecteerd. Sommige ESFRI's ontvingen een ad hoc opstartfinanciering, in afwachting van een reglementair kader. Een deel van de middelen uit het Competitiviteitspact van 2014 werd hieraan besteed. Dit budget is eind 2016 opgebruikt.

Nadat de Herculesstichting sinds januari 2016 is opgegaan in het FWO (Fonds Wetenschappelijk Onderzoek-Vlaanderen), staat het FWO in voor de financiering en selectie van Vlaamse deelname aan ESFRI.

Tot dusver was het Vlaams ESFRI beleid niet ingebed in een structureel kader en verliepen de oproepen en de financiering op ad-hoc basis. Een gestructureerd Vlaams beleid (geënt op het herstructureringsdecreet) is nodig om de Vlaamse deelname aan ESFRI's op een beheersbare manier te regelen. Dit kader dient de kwaliteitsbewaking, die in het verleden hoog op de agenda stond, te bewaren en indien mogelijk nog te verbeteren.

In afwachting van een structureel kader (reglementair besluit, reglement, selectiecriteria) heeft de Vlaamse Regering een overgangperiode (2017-2018) met financiering voorzien voor de lopende projecten (VR 2016 2312 DOC 1546).

In deze nota werd het volgende gesteld: "Tijdens deze overgangperiode zullen we in 2017 het reglementair kader uitwerken. De (tussentijdse) evaluatie en selectie zal in 2018 gebeuren. Deze timing komt goed uit vermits in de eerste trimester van 2018 ook de resultaten van de evaluatie op Europees niveau van een aantal lopende ESFRI's bekend zullen zijn. Dat betekent dat hier evenzeer rekening mee zal kunnen gehouden worden. Vlaamse deelname aan nieuwe ESFRI's kan op dat moment overwogen worden in functie van de budgettaire ruimte".

b)Vlaamse deelname aan Big Science projecten

Het Big Science-instrument van het FWO is heel specifiek. Ook buiten Vlaanderen verrichten Vlaamse onderzoekers grensverleggend onderzoek aan grote onderzoeksinfrastructuren, zoals CERN (Genève; CH), de Mercator-Telescoop (Las Palmas, E) of ESRF (Grenoble, FR). Voor deze grote infrastructuren is geen alternatief in Vlaanderen, en de mogelijkheid om aan deze faciliteiten onderzoek te doen is van primordiaal belang voor onze onderzoekers om unieke experimenten uit te voeren en zo op topniveau mee te draaien in hun onderzoeksveld. Daarnaast krijgen onderzoekers hier kansen om een internationaal netwerk uit te bouwen en te onderhouden en samen te werken met toponderzoekers uit alle landen.¹

Om dit onderzoek te ondersteunen en investeringen te kunnen realiseren die het nationale niveau overstijgen, is in 2008 het programma 'Big Science' als volwaardig financieringsinstrument bij FWO opgestart. Sinds de start van dit programma zijn er 2 oproepen voor projecten geweest met een looptijd van telkens 5 jaar.

Gezien het specifieke karakter van dit financieringsprogramma, worden nieuwe oproepen voor Big Science in principe opengesteld voor de internationale onderzoeksinfrastructuren waar het FWO nu reeds in participeert; daarnaast kunnen eventueel projecten gekoppeld aan infrastructuren die prioritair gedefinieerd worden in de ESFRI-roadmap in aanmerking komen voor financiering. Het Big Science-kanaal staat nu al onder zware financiële druk om de lopende projecten af te dekken, en bij een nieuwe oproep moet hiermee zeker rekening gehouden worden als we Big Science als 'structurele programmafinanciering' willen behouden.²

In 2008 werden 4 Big Science-projecten goedgekeurd (periode 2008-2012):

- CERN-CMS (Genève, Zwitserland), prom. Eddi De Wolf
- CERN-CIE -SOLDE (Genève, Zwitserland), prom. Mark Huyse
- ESRF-DUBBLE (Grenoble, Frankrijk), prom. Lode Wyns
- Mercator Telescoop (La Palma, Spanje), prom. Christoffel Waelkens

In 2012 is een nieuwe oproep georganiseerd voor financiering waarbij de reeds vermelde 4 projecten na evaluatie financiering hebben gekregen voor een nieuwe periode van 5 jaar (2013-2017); daarnaast zijn twee bijkomende projecten geselecteerd om vanaf 2013 via Big Science financiering te krijgen, zodat in de lopende ronde 6 projecten gefinancierd worden:

- CERN-CMS (Genève, Zwitserland), prom. Jorgen D'Hondt;
- CERN-ISOLDE (Genève, Zwitserland), prom. Mark Huyse;

---

¹ FWO memorandum 2014, p. 14

² FWO Beleidsplan 2012-2016, p.67

- ESRF-DUBBLE (Grenoble, Frankrijk), prom. Bart Goderis;
- Mercator Telescoop (La Palma, Spanje), prom. Hans Van Winckel;
- Spiral 2 (Caen, Frankrijk), prom. Piet Van Duppen;
- IceCube (Zuidpool), prom. Catherine De Clercq

Deze zes Big Science projecten die goedgekeurd werden in de oproep van 2012 zijn gefinancierd vanaf 1-1-2013 t.e.m. 31-12-2017. In afwachting van een nieuw financieringskader voor internationale infrastructuurgerelateerd onderzoek zijn deze 6 projecten bovendien voor één jaar verlengd (van 1-1-2018 tot en met 31-12-2018); voor deze periode is een specifiek bijkomend budget aangevraagd bij het FWO en goedgekeurd door de Raad van Bestuur van het FWO.

Big Science Project 2013- 2018	Budget (€)
CERN- CMS (Genève, Zwitserland) Promotor: Prof. Dr. Jorgen D'Hondt, VUB	6.400.000
CERN HIE - ISOLDE (Genève, Zwitserland) Promotor: Prof. Mark Huyse, KU Leuven	4.814.827
ESRF- DUBBLE (Grenoble, Frankrijk) Promotor: Prof. Dr. Bart Goderis, KU Leuven	3.570.000
De Mercator Telescoop (La Palma, Spanje) Promotor: Prof. Hans Van Winckel, KU Leuven	2.836.000
IceCube (Zuidpool) Promotor: Prof. Catherine De Clercq, VUB	686.875
Spiral 2 (Caen, Frankrijk) Promotor: Prof. Piet Van Duppen, KU Leuven	2.273.000
	€ 20.581.702

c)Overige deelname aan internationale infrastructuren

Binnen de klijntlijnen van oproepen kan niet elke deelname aan internationale infrastructuren worden geregeld. Dat kan zijn omwille van de dimensie van het project of het specifieke karakter van het project. Het besluit voorziet voor deze gevallen in een werkwijze voor de toekenning door de Vlaamse regering van middelen die op een niet-structurele manier binnen de begroting beschikbaar komen voor investeringen in deelname aan internationale onderzoeks-en innovatie-infrastructuren.

3. Naar een structureel mechanisme voor de regeling van de Vlaamse deelname en financiering aan internationale onderzoeksinfrastructuren: bespreking

3.1 Algemene bepalingen en uitgangspunten

Het internationale infrastructuurprogramma heeft tot doel de Vlaamse deelname aan internationale investeringsinitiatieven te ondersteunen die uitgevoerd worden aan grootschalige, internationale of supranationale faciliteiten waaraan de Vlaamse overheid bijdraagt en/of waarvan het strategisch belang voor Vlaanderen kan worden aangetoond. De subsidie wordt aangewend voor de deelname aan en financiering van onderzoeksinfrastructuur en voor de institutionele, operationele en logistieke kosten van Vlaamse onderzoeksgroepen die er aan deelnemen.

Dit betekent dat voor deelname aan dergelijke internationale investeringsinitiatieven een aantal opties in overweging moeten genomen worden. Deze zijn niet tegelijk voor elk project van toepassing en kunnen dus verschillen van infrastructuur tot infrastructuur:

- beslissing tot deelname van Vlaanderen aan de internationale infrastructuur
- betaling van lidgeld (in vele gevallen betaalt de federale overheid de lidgelden)
- financiering van activiteiten of investeringen die deel uitmaken van de deelname.

Men kan verwachten dat de gevraagde subsidies via dit kanaal voor een aantal projecten zullen afnemen na verloop van tijd gegeven het feit dat de investering zelf in de infrastructuur reeds is gebeurd in de beginfase en ook omdat andere financieringsbronnen kunnen worden aangeboord.

Onderzoeksinfrastructuren hebben een andere finaliteit en een langere termijn horizon dan onderzoeksprojecten. Bijvoorbeeld bij ESFRI projecten wordt een engagement van 20 jaar gehanteerd.

Deze lange termijn verplichtingen voorzien onder bepaalde voorwaarden in de mogelijkheid om bestaande engagementen af te bouwen of het lidmaatschap op te zeggen. Voorliggend voorstel van besluit creëert de mogelijkheid om de Vlaamse deelname aan bepaalde onderzoeksinfrastructuren te kunnen afbouwen of te kunnen downscalen indien ze niet meer voldoen aan de hoge wetenschappelijke kwaliteitseisen.

Op die manier wordt voorzien in het creëren van ruimte om nieuwe engagementen aan te gaan.

3.2 Selectie van investeringsinitiatieven

3.2.1. Organisatie van oproepen

Het FWO organiseert de oproepen voor initiatieven betreffende internationale infrastructuur en legt de interne procedures vast voor de aanvraag, behandeling, evaluatie, selectie en toekenning van steun. Het FWO maakt de interne procedures openbaar.

Oproepen worden in de regel om de 2 jaar georganiseerd, waarbij financiering voor een langere termijn bv. 4 jaar kan worden vastgelegd. Uitzonderingen zijn hierop van toepassing bijvoorbeeld voor projecten waarvoor de juridische basis van de internationale infrastructuur nog niet is gelegd en waarvoor het dus aangewezen is om de projectduur van het Vlaams project in te korten.

Indien een aanvrager financiering heeft gekregen in een oproep, kan dezelfde aanvrager/consortium van aanvragers niet opnieuw aanvragen voor dezelfde infrastructuur (investering noch recurrente kosten) in de eerstvolgende nieuwe oproep, tenzij wegens uitzonderlijke omstandigheden het investeringsinitiatief of de consortiumsamenstelling substantieel gewijzigd wordt tijdens de looptijd van de financiering.

In de regel worden de gefinancierde projecten na 2 jaar onderworpen aan een tussentijdse evaluatie door de commissie Science en Strategie.

3.2.2 De aanvragers

De subsidieaanvragen worden ingediend door een onderzoeksgroep of onderzoeksgroepen in de schoot van een Vlaamse wetenschappelijke instelling, een universiteit, een strategisch onderzoekscentrum, een instelling van postinitieel onderwijs, het VLIZ, de KMDA, de Plantentuin van Meise, een Vlaams museum met een onderzoeksopdracht of een samenwerkingsverband tussen voornoemde instanties of een samenwerkingsverband tussen ten minste één van voornoemde instanties en één of meer derden. Dat betekent dat het doelpubliek voor dit instrument onderzoekers zijn die behoren tot ondermeer een universiteit, een strategisch onderzoekscentrum, een instelling voor postinitieel onderwijs, een Vlaamse wetenschappelijke instelling, het VLIZ, de KMDA, de Plantentuin van Meise, een museum behorende tot de Vlaamse Gemeenschap met onderzoeksopdracht of een samenwerkingsverband tussen voornoemde instanties. Een samenwerkingsverband tussen ten minste één der voornoemde instanties en één of meer derden als vermeld in artikel 15 behoort eveneens tot de mogelijkheden. In eerste instantie wordt gedacht aan een samenwerkingsverband met kennisintensieve bedrijven. Deze "derden" komen in het kader van dit besluit niet in aanmerking voor financiering.

Een aantal onder de beoogde stakeholders ontvangen reeds financiering vanuit andere bronnen dan het FWO. Het spreekt voor zich dat verwacht wordt dat zij in hun subsidieaanvraag de complementariteit van de gevraagde middelen zullen moeten aantonen zodat geen dubbele financiering ontstaat. Bij de evaluatie zal dit zeker geanalyseerd worden (cfr. evaluatiecriteria).

Het landschap van de internationale infrastructuur is in evolutie. Daarom wordt voorzien dat de minister ten alle tijde de lijst van de aanvragende instantie kan uitbreiden indien wenselijk.

Aanvragers die nog nooit ESFRI of Big Science financiering ontvangen hebben, dienen deel te nemen aan een intakegesprek, voor de overige aanvragers is dit facultatief.

3.2.3 De Commissie Science en de Commissie Strategie

3.2.3.1 De samenstelling van de Commissie Science en de Commissie Strategie

De commissie Science is samengesteld uit internationaal gerenommeerde (buitenlandse) experts die de science case zullen beoordelen. De commissie omvat een groot aantal leden omdat het de bedoeling is dat er voldoende expertise aanwezig is zodat alle ingediende en heel diverse projecten, kunnen beoordeeld worden. Dit uitgangspunt is belangrijk, daarom wordt voorzien in de mogelijkheid om bijkomende experts uit te nodigen indien er omwille van de specificiteit van de ingediende projecten een lacune zou aanwezig zijn in de globale expertise van de commissie. Hetzelfde geldt voor de mogelijkheid om industriële experts uit te nodigen.

Deze commissie heeft als belangrijke opdracht om de science case te evalueren samen met de aan de science case gekoppelde financiële aspecten.

Het is de bedoeling dat de commissie Science die in het leven werd geroepen voor de beoordeling van de aanvragen voor zware onderzoeksinfrastructuur en die in het verleden ook de wetenschappelijke kwaliteit van ESFRI-aanvragen heeft geëvalueerd, ook zal instaan voor de evaluatie van de wetenschappelijke expertise van de aanvragen in het kader van internationale infrastructuur.

Dat is belangrijk omdat het verwerven van zware onderzoeksinfrastructuur in een aantal gevallen evolueert naar meer en meer internationale samenwerking en vervolgens de nood creëert om toe te treden tot een internationale infrastructuur (financiering via het voorliggend besluit). Door dezelfde commissie voor beide kanalen te laten instaan voor de wetenschappelijke evaluatie, kan een geïntegreerd beleid voor de Vlaamse onderzoekers gestimuleerd worden.

De commissie Science wordt benoemd door de raad van bestuur van het FWO.

De commissie Strategie is een kleinere commissie. Ze bestaat uit internationale en Vlaamse experts die het beleidsdomein in Vlaanderen en/of internationaal kennen. De gezamenlijke expertise van de leden situeert zich in het beheer van investeringsdossiers, het (internationale en/of Vlaamse) wetenschaps- en innovatiebeleid, het beheer en/of beleid van internationale onderzoeksinfrastructuren. Eén van de leden is lid van de commissie Science om de verbinding te bewerkstelligen tussen beide commissies. Hetzelfde uitgangspunt als bij de commissie Science wordt gehanteerd: er wordt voorzien in de mogelijkheid om bijkomende experts uit te nodigen indien er omwille van de specificiteit van de ingediende projecten een lacune zou aanwezig zijn in de globale expertise van de commissie.

De commissie Strategie bestaat uit maximaal tien leden, waaronder minimaal:

een vertegenwoordiger van de minister,

een vertegenwoordiger vanuit ParticipatieMaatschappij Vlaanderen,

een vertegenwoordiger vanuit het Departement EWI,

een lid van de commissie Science en

aangevuld met bijvoorbeeld leden van het ESFRI FORUM, de Europese Investeringsbank, managers van internationale infrastructuren in het buitenland, beleidsmakers (internationaal), zijn.

De leden worden door de raad van bestuur van het FWO op voordracht van de beleidsraad van het beleidsdomein EWI, in de regel benoemd voor een hernieuwbare termijn van vijf

jaar. De eerste commissie wordt uitzonderlijk benoemd voor twee jaar. De bedoeling is om de samenstelling van deze commissie gelijk te laten lopen met een legislatuur van de Vlaamse regering. Dit is belangrijk omdat het hier over uitzonderlijk hoge budgetten gaat en omdat beleidskeuzes zullen gemaakt worden.

De samenstelling van de commissies moeten genderneutraal zijn zoals bepaald in het FWO reglement interne of externe peer review.

3.2.3.2 De beoordeling door de commissies Science en Strategie

De projecten worden beoordeeld door twee Commissies. Waarbij de commissie Science een eerste selectie doorvoert op basis van de science case en beslist welke projecten vervolgens zullen geëvalueerd worden door de commissie Strategie die een definitief voorstel van financiering en/of deelname formuleert. Ook de projecten waarvoor een uitdoofscenario wordt voorzien, worden overgemaakt aan de commissie Strategie.

De commissie Science

Voor elke aanvraag wordt beroep gedaan op internationale deskundigenrapporten zoals neergeschreven in de FWO procedure externe peer review.

De aanvragers worden in kennis gesteld van de anonieme deskundigenrapporten en hebben de mogelijkheid hierop te reageren conform de in voege zijnde FWO standaardprocedure.

De leden van de commissie Science worden in kennis gesteld van de deskundigenrapporten en van de eventuele reacties van aanvragers hierop.

De commissie Science beoordeelt in een eerste vergadering alle ingediende aanvragen en stelt een lijst van aanvragen op waarvoor een hoorzitting wordt georganiseerd. Tijdens deze vergadering bereidt de Commissie ook deze hoorzittingen voor. Tijdens de hoorzitting worden de uitgenodigde aanvragers in de mogelijkheid gesteld hun aanvraag toe te lichten en te antwoorden op vragen van de leden van de commissie Science.

Nadat alle hoorzittingen hebben plaatsgevonden, formuleert de commissie Science haar advies op grond van de in artikel 8 vermelde selectiecriteria. Het advies wordt uitdrukkelijk, afdoend en schriftelijk gemotiveerd.

De commissie Science evalueert de wetenschappelijke kwaliteit van de aanvragen en catalogueert met motivatie de aanvragen binnen vier categorieën.

De vier categorieën worden als volgt gedefinieerd:

- Categorie A: vanuit wetenschappelijk oogpunt bekeken de excellente projecten uit de ingediende lijst;
- Categorie B: vanuit wetenschappelijk oogpunt bekeken de zeer goede projecten inclusief de projecten die nog niet matuur zijn (emerging projects)
- Categorie C: de lopende projecten waarvoor een uitdoofscenario wordt voorgesteld.
- Categorie D: vanuit wetenschappelijk oogpunt bekeken de overige projecten

Enkel de projecten uit categorie A en B komen voor goedkeuring en/of financiering in aanmerking en zullen worden beoordeeld door de commissie Strategie samen met de projecten uit categorie C waarvoor een uitdoofscenario wordt voorgesteld.

De lopende projecten waarvoor een uitdoofscenario wordt voorgesteld betreffen projecten die vanuit wetenschappelijk oogpunt noch excellent noch zeer goed zijn maar waarvoor internationale engagementen verhinderen dat het project onmiddellijk kan worden stopgezet.

De Commissie Strategie

Voor wat de categorie A en B projecten betreft zal de commissie Strategie de opbouw, kwaliteit en haalbaarheid van het operationeel plan beoordelen en het belang voor Vlaanderen om deel te nemen en of te investeren in de voorliggende infrastructuren. De bijdrage die de participerende instellingen zelf doen zal een belangrijk criterium zijn. De opmerkingen geformuleerd door de commissie Science en indien voorhanden de evaluatie van het ESFRI-forum of andere officiële instanties zullen mee in rekening worden gebracht. Voor de uitdovende projecten uit categorie C zal de commissie een haalbaar scenario uitwerken in samenspraak met de aanvragers. Hierbij zal rekening gehouden worden met het feit dat geen nieuwe investeringen gefinancierd kunnen worden en dat de financiering zo snel als mogelijk dient stopgezet te worden in de mate dat dit overeenkomt met de bepalingen in de statuten van de internationale infrastructuur en met engagementen die aangegaan werden ten aanzien van de internationale infrastructuur. Finaal zal deze commissie een voorstel tot deelname en/of financiering van de beoordeelde aanvragen formuleren en ook de duurtijd van elk project bepalen.

De commissie kan zich laten bijstaan door externen bijvoorbeeld voor de evaluatie van de individuele operationele plannen. Indien de commissie het nodig acht, kan ze de kandidaten oproepen om hun project mondeling te verdedigen.

Zowel het FWO als het departement dienen het volledige evaluatie proces te ondersteunen en op te volgen, daarom zal in beide commissies minstens één vertegenwoordiger van het FWO en minstens één vertegenwoordiger van het departement aanwezig zijn. Het secretariaat van de beide commissies is voor rekening van FWO.

3.2.4 besluitvorming en bekendmaking

Op basis van het advies van de Commissie Science en de rangschikking door de Commissie Strategie beslist de raad van bestuur finaal aan welke projecten Vlaamse onderzoekers deelnemen en welke worden gefinancierd; het advies van de Commissie Strategie kan slechts worden bekrachtigd of afgewezen. Bij afwijzing worden de Commissies Science en Strategie opnieuw bevraagd, met uitdrukkelijke opgave van de elementen die volgens de raad nader moeten worden onderzocht.

Het FWO staat in voor de bekendmaking van de resultaten van de evaluatie, sluit met betrokkene een overeenkomst af en staat in voor de opvolging van de projecten waar nodig, in overleg met het Departement EWI.

3.3 De subsidiëring

3.3.1 De subsidiabele kosten

Dit besluit groepeert en stroomlijnt alle instrumenten ter ondersteuning van Vlaamse deelname aan en investeringen in internationale onderzoeksinfrastructuren zoals o.m. ESFRI en Big Science.

De subsidie wordt aangewend voor de financiering van de uitrustings, personele, institutionele, operationele en logistieke kosten en omvatten volgende kostencategorieën:

1. Uitrusting: Kosten voor onderzoeksinvesteringen, zijnde de kosten voor de aanschaf en/of opbouw en de aansluiting van (onderdelen) van de onderzoeksinfrastructuur, het upgraden, inclusief het niet recupereerbare deel van de BTW.
2. Personeelskosten voor de ontwikkeling, de constructie/opbouw van de onderzoeksinfrastructuur. Dit omvat ook de personeelskosten voor het upgraden van de onderzoeksinfrastructuur en de kosten voor het personeel voor de bediening of het onderhoud eenmaal de infrastructuur operationeel is;
3. Werkingskosten zijnde onderhoudskosten gedurende de hele afschrijvingsperiode, zijnde de kosten voortvloeiend uit onderhoudsovereenkomsten of upgrades van de onderzoeksinfrastructuur en de herstellingskosten aan de uitrusting, coördinatiekosten voortvloeiend uit het multilateraal karakter, institutionele kosten zoals de bijdragen en engagementen die werden aangegaan binnen internationale samenwerkingsakkoorden en die voorwaarde zijn om te kunnen deelnemen, logistieke kosten noodzakelijk om onderzoek te doen aan de internationale onderzoeksfaciliteit (huisvesting vorsers).

Bijkomende werkingskosten kunnen worden aangevraagd indien het Vlaamse consortium, of de leden ervan, ten dienste van de internationale infrastructuur in het internationale consortium een bijkomende taak op zich nemen die zichtbaar en aantoonbaar is. Dit laatste heeft tot doel de Vlaamse onderzoekers sterker in te bedden in de internationale structuur.

Een overheadregeling kan worden uitgewerkt in het FWO reglement Internationale infrastructuur.

3.3.2 De subsidiepercentages

De geselecteerde initiatieven ontvangen een subsidiëring van maximaal 80% van de subsidiabele kosten

De subsidiëring wordt verhoogd tot 90% als het investeringsinitiatief uitgaat van één of meer onderzoeksgroepen bij meer dan één aanvrager, en in het aanvraagdossier wordt aangetoond dat alle aanvragers ten minste de helft dragen van het bedrag dat zij zouden moeten betalen, mocht de resterende 10% van de subsidiabele kosten naar evenredigheid worden verdeeld. zodat een daadwerkelijke inbreng en engagement wordt aangetoond. Bijvoorbeeld, indien er met twee partners wordt samengewerkt, dient het te cofinancieren deel evenredig verdeeld te worden over de twee partners (elk 1/2 van 10%), waarbij de ene partner minstens de helft van de helft bijdraagt (1/4 van 10%) en de andere partner maximaal de overige 3/4. Indien er bijvoorbeeld met 3 partners wordt samengewerkt, dient het te cofinancieren deel evenredig verdeeld te worden over de 3 partners (elk 1/3 van 10%), waarbij twee partners minstens 1/6 van 10% dragen, terwijl de andere partner maximaal de overige 2/3 moet bijdragen.

In het operationeel plan wordt aangetoond welke kosten in-kind als bijdrage (tegen een financieel waardeerbaar bedrag), via co-financiering, of via inkomsten zullen worden gedekt.

Het operationeel plan dient duidelijkheid te verschaffen over welke kosten jaarlijks dienen voorzien te worden en hoe deze zullen gefinancierd worden gedurende de looptijd van het project (eenmalig versus recurrente kosten). Voor het merendeel van de projecten kan verwacht worden dat de investering in de infrastructuur een eenmalige kost is terwijl werkingskosten over de volledige looptijd van het project al of niet noodzakelijk zijn. Het operationeel plan moet de verschillende kosten en de financiering ervan aantonen.

Indien het aanvragend consortium via het operationeel plan kan aantonen dat, omwille van de aard van de infrastructuur, niet aan de voorwaarden vermeld in artikel 12 lid 2 kan worden voldaan, kan het subsidiepercentage eveneens opgetrokken worden tot 100% maar de gedragenheid en het engagement van de aanvragende instantie moet aangetoond worden. Infrastructuren zijn heel divers van aard en de mogelijkheid tot cofinanciering is sterk verschillend. In deze uitzonderingsgevallen kan hiermee rekening gehouden worden in de financiering.

3.3.3 Subsidiëringsvoorwaarden

Indien het een consortiumaanvraag betreft, dient aan het FWO een samenwerkingsovereenkomst voorgelegd te worden die werd afgesloten tussen de verschillende betrokken onderzoeksgroepen of hun respectieve instellingen. In deze samenwerkingsovereenkomst worden de modaliteiten vastgelegd van de samenwerking tussen de verschillende onderzoeksgroepen en hun respectieve instellingen in het kader van de uitvoering van het onderzoeksinfrastructuurproject.

3.4 BIJZONDERE BEPALINGEN BETREFFENDE SPECIFIEKE INTERNATIONALE INFRASTRUCTUURPROJECTEN

Binnen de klijlijnen van oproepen kan niet elke deelname aan internationale infrastructuren worden geregeld. Dat kan zijn omwille van de dimensie van het project of het specifieke karakter van het project. Het besluit voorziet voor deze gevallen in een werkwijze voor de toekenning door de Vlaamse regering van middelen die op een niet-structurele manier binnen de begroting beschikbaar komen voor investeringen in deelname aan internationale onderzoeks- en innovatie-infrastructuren.

De beoogde projecten zijn heel specifiek en kunnen omschreven worden als:

- Aanvragen voor het creëren van toegangsmogelijkheden tot onderzoeksinfrastructuren die niet in het Vlaamse Gewest of in de Vlaamse Gemeenschap zelf kunnen worden gebouwd omwille van de kostprijs ervan of omwille van de beperkte kritische massa van de onderzoeksgemeenschap;
- De wenselijkheid van een rechtstreekse Vlaamse participatie, in het bijzonder door middel van cofinanciering, in initiatieven voor de ontwikkeling van nieuwe

(internationale) onderzoeksinfrastructuur die redelijkerwijs slechts in een gemeenschaps-of gewestoverschrijdende context kan worden gefinancierd.

Omwille van de kwaliteitsbewaking en de stroomlijning met de eerder beschreven structurele aanpak voor deelname aan internationale initiatieven wordt ook voor deze gevallen beroep gedaan om de expertise van de Commissie Science en Strategie en de criteria die reeds werden bepaald in dit besluit.